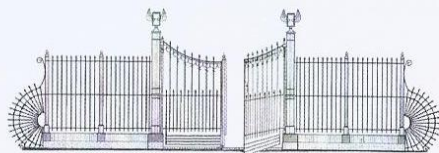
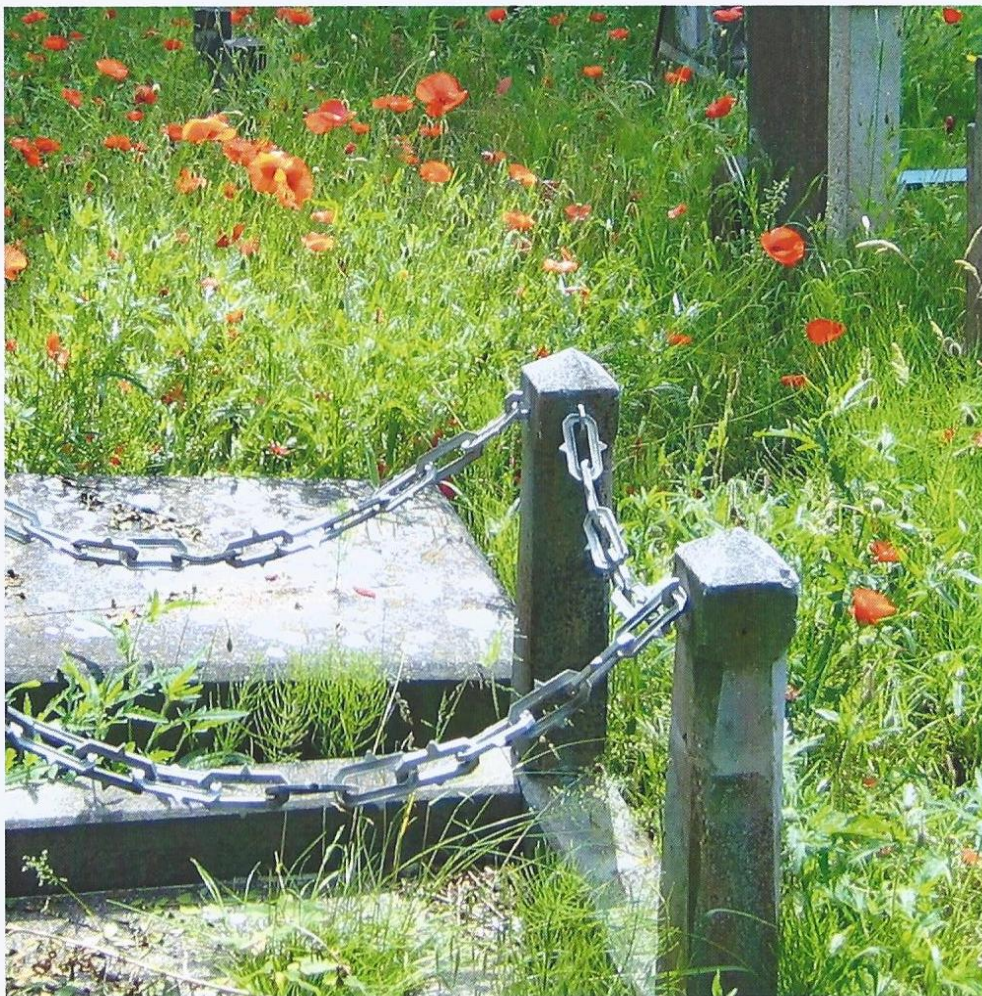

Jaargang 14 nr. 27 voorjaar 2013

Stichting Oude Begraafplaats Gouda

Lopende zaken

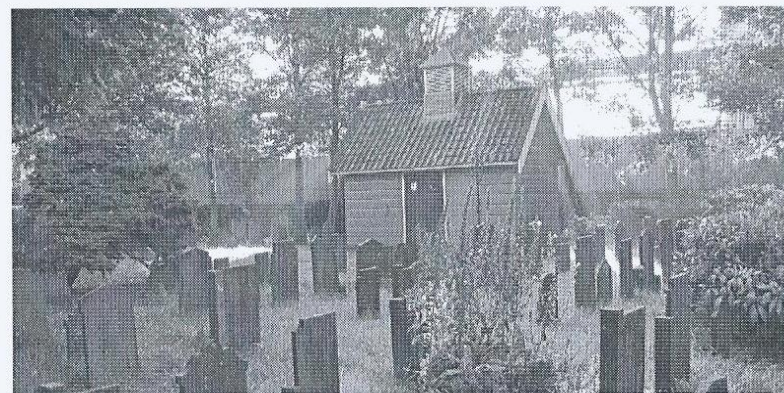
Door middel van deze rubriek willen we u voortaan op de hoogte houden van de lopende zaken die spelen rondom de Oude Begraafplaats.

Het monumentje voor de kinderen

Zoals u weet is er rondom het monumentje veel negatieve publiciteit geweest. Na de vernieling hebben we als bestuur gemeend het monumentje te moeten laten herstellen. Dit is gebeurd en het monumentje is daarop ook herplaatst. Na verloop van tijd bleek echter dat de glasplaat was verzakt. Het bedrijf dat verantwoordelijk is voor de technische aspecten van de (her)plaatsing, heeft inmiddels dit euvel verholpen. Zodra de weersomstandigheden het toelaten zal het monument herplaatst worden, en nu hopelijk definitief.

Container

Zoals trouwe bezoekers van onze begraafplaats weten, plegen medewerkers van onze stichting regelmatig onderhoud aan de

begraafplaats, maar bij gebrek aan berguimte staan de materialen opgeslagen in het baarhuisje. Dit is geen bevredigende oplossing, omdat in het baarhuisje ook allerlei bijzondere dingen staan die te maken hebben met (rituelen rondom) het begraven op de begraafplaats.

We hebben bij de gemeente dan ook een aanvraag ingediend om een kleine container te mogen plaatsen, om de onderhoudsmaterialen in op te slaan. We hebben inmiddels contact gelegd met een bedrijf dat containers kan leveren en hebben een optie op een container. Er is ook contact geweest met de gemeente over een juiste plek. Momenteel wordt onderzocht of de gekozen plek zo ingericht kan worden dat de container geplaatst kan worden.

Toegang begraafplaats

De afgelopen periode, met name rond de Kerst, zijn veel bezoekers van de begraafplaats geconfronteerd met een gesloten toegangshek. De bewoner van de aula, die op basis van zijn huurcontract verplicht is het hek te openen en te sluiten, heeft het niet-nakomen van deze afspraak, gebruikt om bij de gemeente zijn gelijk te halen. Dat dit over de rug van de bezoekers ging was zeer vervelend. Via allerlei wegen hebben wij actie ondernomen. Uiteindelijk lijkt het nu gelukt om hem weer aan zijn verplichting te laten voldoen. Laten we hopen dat het niet meer voorkomt, anders zullen we niet schromen de media op te zoeken. Bij problemen met het toegangshek graag onmiddellijk contact opnemen met het bestuur, bij voorkeur via ons e-mailadres: info@oudebegraafplaatsgouda.nl.

Onderhoud

Het groot onderhoud op de begraafplaats wordt gedaan door de mensen van Cyclus. Dit gebeurt tweemaal per jaar. Zo goed en

kwaad als het kan plegen we met onze kleine bezetting af en toe klein onderhoud. Eenmaal per jaar worden in het kader van de Brede School, bladeren geruimd, door kinderen.

We hebben een beknopt onderhoudsplan gemaakt en zijn nu in contact met het Wellant College om te kijken of zij in het kader van stageprojecten ons kunnen helpen met het onderhoud. We houden u op de hoogte.

Werving donateurs

Een stichting valt of staat met zijn donateurs. Al jaren hebben we een redelijk stabiel donateursbestand. Toch zouden we graag wat meer donateurs willen begroeten. Ook zijn we op zoek naar donateurs die iets voor de stichting of op de begraafplaats willen doen. Voor iedereen die een nieuwe donateur weet te werven, stellen we gratis het boek *Levend Monument* ter beschikking. U kunt uw nieuwe donateur opgeven via ons e-mailadres: info@oudebegraafplaatsgouda.nl en u krijgt dan zo spoedig mogelijk bericht waar het boek kan worden opgehaald.

Agenda 2013

- Zaterdag 4 mei : Dodenherdenking (vanaf 14.00 uur)
- Zaterdag 1 juni : Open dag
- Dinsdag 2 juli : Groenwandeling
- Zaterdag 14 september : Open Monumentendag

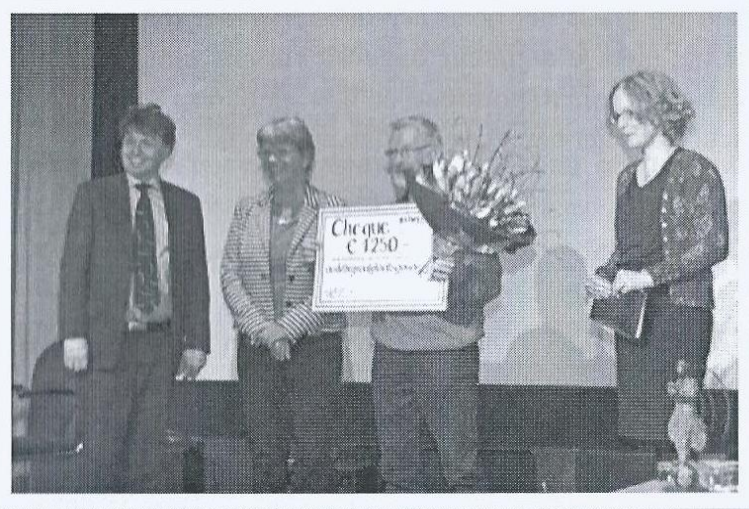
Jaarrekening

De jaarrekening over 2012 is goedgekeurd. Deze is desgewenst beschikbaar ter inzage voor belangstellende donateurs.

Ed van Rossum

Oude Begraafplaats Gouda wint Jan Kampagnie Prijs 2013

Op dinsdag 12 februari togen Koos Massar en ik namens het bestuur in lichtelijk opgewonden staat naar het Nationaal Archief in Den Haag. Een prijsuitreiking is namelijk altijd spannend, ook al ga je er niet al te veel verwachtingen naartoe. Natuurlijk hadden we vooraf het idee dat onze website meer dan de moeite van het inzenden waard was. Het is echter altijd maar afwachten waar de concurrentie mee komt en wat de smaak van de juryleden is. Maar we hoefden niet lang in spanning te zitten. Want de eerste winnaar die bekend werd gemaakt was de Oude Begraafplaats Gouda!! Enigszins beduusd nam Koos de bloemen en een, letterlijk

en figuurlijk, forse cheque van € 1.250 in ontvangst. Een belangrijke vorm van erkenning voor het werk van onze stichting. Meer dan wie ook die te maken heeft met onze stichting verdiende Koos het

op deze wijze in het zonnetje te worden gezet. Samen met zijn vrouw Wil is hij onvermoeibaar bezig geweest (en nog bezig) om ervoor te zorgen dat steeds meer gegevens op een toegankelijke wijze in kaart gebracht worden. Zonder al deze inspanningen was er niet eens een website nodig geweest, want dan was er simpelweg geen inhoud!

Op de website van het Nationaal Archief wordt het als volgt verwoord:

De jury was enthousiast: 'Een sympathieke en toegankelijke site, die je als het ware de mogelijkheid geeft door de grafzerken heen te gaan'. Oude Begraafplaats Gouda geeft een beschrijving van alle zerken op dit stadskerkhof. De makers hebben de indeling van de begraafplaats gecombineerd met gegevens uit de begraafboeken in het Regionaal Archief Gouda. De website maakt het daardoor mogelijk om de juiste locatie en gegevens van alle graven te vinden. Daardoor is Oude Begraafplaats Gouda zeer interessant voor genealogisch onderzoek. De jury was erg te spreken over deze website; de inzending stak met kop en schouders boven de andere uit. 'Een mooie site die een breed publiek zal aanspreken.'

De inzending Zeemansleed van Piet Boltjes kreeg de 2e plaats. Een bijzondere site met gegevens over Nederlandse opvarenden en schepen van 1800 tot heden. Op de 3e plaats eindigde de inzending van Paul Abels. Zijn eigen website heeft de vorm van een logboek met als centraal onderwerp de geschiedenis van Gouda.

Hoewel de Jan Kampagnie Prijs een nieuw in het leven geroepen prijs is, was het aantal inzendingen heel behoorlijk. In totaal werden 8 websites aangemeld. Volgens de jury voldeden alle 8 inzendingen aan de criteria: archiefmateriaal op een creatieve,

aansprekende manier digitaal toegankelijk maken voor het brede publiek en de grote geschiedenis vertellen aan de hand van kleine persoonlijke verhalen.

De jury van de Jan Kompagnie Prijs bestond uit:

- Paul Brood, als vertegenwoordiger van de algemene rijksarchivaris
- Tim de Haan, projectadviseur en informatieanalist van het Nationaal Archief
- Eric Hennekam, journalist, genealoog en docent
- Marco de Niet, directeur van Stichting Digitaal Erfgoed Nederland
- Beatrice de Graaf, hoogleraar conflict en veiligheid in historisch perspectief, Universiteit Leiden, campus Den Haag.

De Jan Kompagnie Prijs wordt vanaf 2013 jaarlijks uitgereikt. De prijs is in het levengeroepen als eerbetoon aan de in 2011 overleden archivaris van het Nationaal Archief drs. Jan H. Kompagnie, die zich bijzonder heeft ingespannen om archieven op een creatieve wijze toegankelijk te maken voor onderzoekers.

De middag stond overigens niet alleen in het teken van de Jan Kompagnieprijs. Ook de Geschiedenis Online Prijs werd uitgereikt. Deze prijs ging naar het Drents Archief met de website Anno Drenthe voor historische wandelingen door de provincie. De publieksprijs werd uitgereikt aan de 16-jarige scholier Roy Simons voor zijn virtuele Mijnmuseum De Beukel. Op deze site staan verhalen, foto's en films over de Zuid-Limburgse mijnbouw.

Arie de Geus

Actuele lijst van oorlogsslachtoffers

Een aantal jaren geleden was in de nieuwsbrief een lijst opgenomen van slachtoffers van oorlogsgeweld in de Tweede Wereldoorlog. Al deze mensen liggen op de Oude Begraafplaats begraven. Elk jaar op 4 mei wordt door de stichting vanaf 14.00 uur bloemen bij hun graf gelegd. Een aantal mensen zijn aan de lijst toegevoegd, anderen ervan afgehaald

Dit is de nieuwe lijst per maart 2013.

Veld A

gg.19 Hendrik Kool	02 aug. 1885	29 sept. 1944
hh.01 Jacoba Geertruida Exalto-Dirkzwager	23 nov. 1875	06 nov. 1944
hh.06 Gerritje Geertruida Vuijk-v.d.Akerboom	15 aug. 1907	28 febr. 1945

Veld B

a.11 Margje van Vliet-Oudijk	25 febr. 1863	13 juni 1941
f.16 Henny (Hendrika) Slidrecht	23 sept. 1914	26 febr. 1941
f.16 Lourens Mettau	08 dec. 1913	27 febr. 1941
f.17 Johanna Cornelia van Maaren-van Tellingen	30 april 1877	25 febr. 1941
f.17 Cornelia Maria van Maaren	15 juni 1904	26 febr. 1941
g.08 Cornelis van Tongerlo	03 jan. 1887	13 juni 1941
g.19 Theodora Klazina Maria de Jong-de Knecht	10 maart 1907	18 mei 1941
g.19 Marinus de Jong	25 sept. 1905	18 mei 1941
x.07 Dirkje Kruisheer-Schouten	24 aug. 1858	25 febr. 1941
x.07 Gerarda Nicoline Ningetje Kruisheer	11 okt. 1889	25 febr. 1941

Veld C

bbb.18 Peter Ratten	17 juli 1908	18 febr. 1946
lll.11 Benjamin Aart Lens	30 okt. 1904	18 juli 1943
mmm.19 Willem van Mastrigt	26 april 1924	12 juli 1944

nnn.14 Nicolaas Tempelman

13 sept. 1924 24 mei 1945

Veld D

d.08	Hendrikus Steenbeek	08 juni 1908	12 mei 1940
e.21	Gerrit Dortland	22 juni 1915	20 jan. 1941
f.10	Henriette Katharina Willemsen	18 maart 1895	25 febr. 1941
f.27	Josina Petronella de Rijke	13 jan. 1923	18 mei 1941
f.27	Leendert Johannes de Rijke	09 maart 1924	18 mei 1941
f.26	Johannes de Rijke	10 febr. 1926	18 mei 1941
f.27	Adriaan de Rijke	06 mei 1921	06 juni 1944
g.04	Arie Cornelis de Mooij (geen steen)	13 april 1936	13 juni 1941
g.04	Elizabeth de Mooij - van Buren (geen steen)	04 mei 1908	13 juni 1941
o.05	Leendert Rietveld	09 jan. 1893	22 mei 1944
o.05	Anna Maria Rietveld - Frendrich	23 april 1902	22 mei 1944
o.06	Wilhelmus Kleinherenbrink (Noordegraaf)	29 dec. 1931	06 nov. 1944
o.21	Johannes Kemner	16 mei 1904	19 sept. 1944
o.21	Frits Stolk (geen steen)	20 maart 1926	18 okt. 1944
o.27	Francina Vuurens-van Leeuwen	18 juni 1907	06 nov. 1944
o.27	Bernardus Verkerk (geen steen)	03 sept. 1897	06 nov. 1944
o.28	Alida Berendina Wilh. Jeanette Verkerk (geen steen)	18 sept. 1930	06 nov. 1944
o.28	Trijntje Verkerk-Kuperus (geen steen)	10 sept. 1893	06 nov. 1944
p.03	Johannes de Jong	23 april 1924	21 nov. 1944
p.05	Johannes Boom (geen steen)	06 febr. 1928	29 nov. 1944
p.09	Cornelis Uitenbroek	30 maart 1915	22 dec. 1944
p.13	Jan Willem den Oudsten	23 mei 1912	31 dec. 1944
q.03	Paulus Heek (geen steen)	21 april 1900	12 febr. 1945

Koos Massar

Het tragische lot van Hendrik Johannes (Henny) Barbier

Verleden jaar tijdens het zoeken in de *Goudsche Courant* van 15 april 1935 naar een rouwadvertentie, kwam ik een artikel tegen over een ongeval bij de Tiendewegbrug.

Ik heb er een aantekening van gemaakt voor later.

Toen er afgelopen najaar een begin werd gemaakt met de sloop van de Tiendewegbrug kwam het artikel over het ongeluk weer naar boven.

Op zaterdagmiddag, 15 april 1935, had een 47-jarige schipper uit de Achterwillens zijn lading aarde die hij in een bodemschuit vervoerde, aan de Blekerssingel gelost. Toen hij terug wilde varen via de brug naar de Blekerssingel, ging dat niet zomaar. Het bleek onmogelijk onder de brug door te varen omdat de schuit behoorlijk hoger op het water was komen te liggen, waardoor de roef tegen de balken van de brug stootte.

De schipper verzocht een aantal jongens in het ruim te gaan zitten, teneinde het vaartuig te belasten en dieper in het water te doen zakken. Ruim twintig knapen, voor wie deze uitnodiging een leuk verzetje was, klommen in de schuit en inderdaad werd het op deze wijze mogelijk de brug te passeren.

De roef die een halve meter boven de vaartuig uitsteekt, schuurde echter nog tegen de balken aan en wanneer men een balk voorbij was, schoot het vaartuig aan die zijde met kracht omhoog. Uitdrukkelijk had de schipper de jongens gewaarschuwd, dat zij hun hoofd niet boven de boot mochten uitsteken, aangezien dit gevaar kon opleveren.

Toen de schuit onder de brug was en reeds een paar binten was gepasseerd, heeft de 12-jarige Henny Barbier zich te ver opgericht en is met zijn hoofd boven de schuit uitgekomen, met het gevolg dat hij tussen een bint van de brug en de roef bekneld raakte.

De jongen werd ernstig gewond, hij had een schedelfractuur, zijn borstkas was ingedrukt en bovendien had hij nog andere ernstige verwondingen. Enkele minuten na het ongeluk is de jongen aan zijn verwondingen overleden.

Uit het bericht blijkt verder dat de politie het lichaam in beslag heeft genomen en dat tegen de schipper proces-verbaal is opgemaakt. En, zo stond in het artikel te lezen: 'Meermalen had hij [de schipper] op dezelfde wijze een doorvaart volbracht. Justitie zal thans beoordelen in hoeverre hier sprake is van dood door schuld.'

Hendrik Johannes Barbier, geboren op 11 september 1922 in Waddinxveen, woonde in de Roemer Visscherstraat in Gouda met zijn ouders, broer en zussen. Zijn moeder Hendrica Johanna Barbier-Hoogerdijk, is op 11 februari 1936 overleden, dus nog geen jaar later.

Beiden liggen op het C-veld begraven op de Oude Begraafplaats. Hendrik ligt op rij r, graf 31 en zijn moeder op rij t, graf 17.

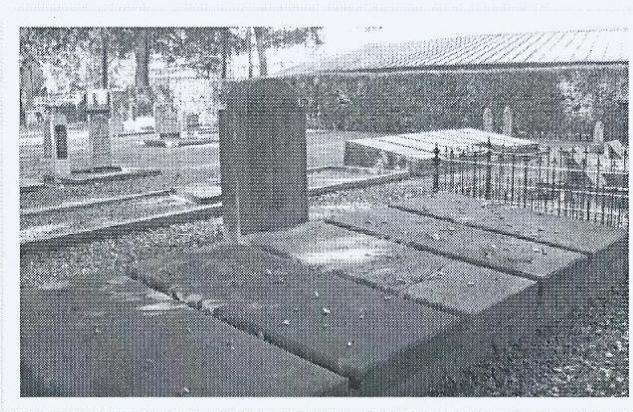
Koos Massar

Oude Begraafplaats Emmen

In mijn beleving is er niets zo mooi als het lopen over een oude begraafplaats bij mistig weer. Het mysterieuze gevoel dat je dan bekruipt – je waant je even in een ander tijdperk – brengt een

moment van vrede en harmonie met zich mee. Helemaal bijzonder is het als zo'n begraafplaats een oase van rust vormt te midden van een hectische omgeving. Zo'n plek vind je in Emmen.

Lopend van een grote, net buiten het centrum gelegen parkeerplaats richting de dierentuin, word je opeens geconfronteerd met een begraafplaats. Zonder hindernissen kun je er zomaar doorheen lopen. Er loopt namelijk een verhard pad midden over de akker,

en dit vormt een permanente en ononderbroken doorgangsroute naar het centrum van de stad. Aan weerszijden van het pad bevinden zich de sobere zerken. Opvallend zijn de afgebakende familieperken. Soms staan er wel zo'n tien stenen van mensen die tot één bepaalde familie behoren. In sommige gevallen betreft het families uit het nabijgelegen Duitsland

De begraafplaats ziet er zeer verzorgd uit. Dit komt omdat in 2010 een volledige renovatie/restauratie heeft plaatsgevonden. De renovatie betrof ook alle grafmonumenten.

Het hek is in oude luister hersteld alsmede het kleine baarhuisje aan de centrumkant.

Ed van Rossum

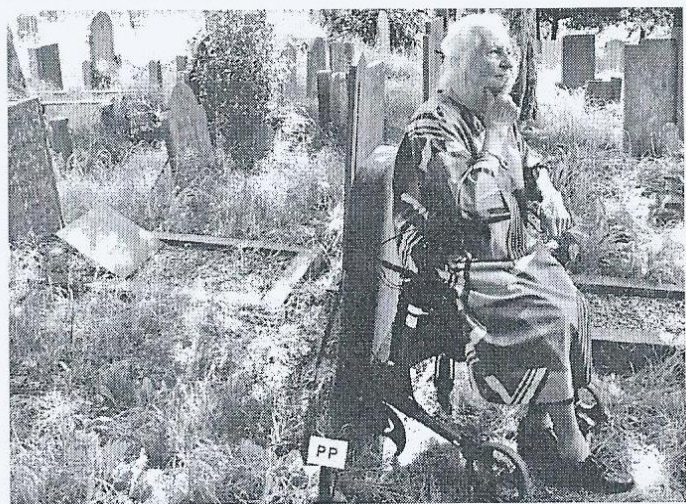
Mens en Plek

Naam: Inez Meter

Leeftijd: 87 jaar

Functie: Bestuurslid stichting Oude Begraafplaats Gouda

Net buiten het stadscentrum van Gouda ligt de Oude Begraafplaats aan de Prins Hendrikstraat. Het is een van de mooiste plekjes van Gouda volgens Inez Meter. Ik ontmoet haar thuis en vraag naar het ontstaan van haar band met deze plek. 'Als klein meisje kwam ik er regelmatig met mijn vader, mijn grootouders liggen hier begraven. We bezochten de begraafplaats bijvoorbeeld met

de zondagwandeling. Wat ik lang niet geweten heb is dat er ook een broertje van mij begraven ligt. Waarschijnlijk een extra reden dat mijn vader gesteld was op deze plek en wij er regelmatig kwamen.' Ik vraag of Inez een bepaald monument op de Oude

Begraafplaats heel bijzonder vindt. 'Nee,' antwoordt zij zonder aarzelen. 'Het gaat mij om de begraafplaats als geheel. De Oude Begraafplaats is een stadsbegraafplaats, echt Gouds. De mensen die er begraven liggen, zijn ook geboren in Gouda en werkten hier hun hele leven. In de loop der jaren groeide bij mij het besef dat het kunnen bezoeken van graven van familie, zoals ik dat kan met het graf van mijn grootouders, heel rijk voelt. Dit was een van de redenen om mij in te zetten voor het behoud van de Oude Begraafplaats.' Gemiddeld maandelijks wordt Inez gebeld door iemand die op zoek is naar een begraven voorouder. Als die gevonden wordt zijn de ontroering en dankbaarheid groot. Dit is nog versterkt sinds de oprichting van het monument voor de doodgeboren kinderen. Enige tijd geleden nog belde iemand om namens haar moeder te vertellen dat zij hiervoor heel dankbaar is. Het intense verdriet van haar moeder kreeg hierdoor erkenning en heeft eindelijk een plekje kunnen krijgen.

Informatie: www.oudebegraafplaatsgouda.nl

Uit Terebinth, vereniging voor funeraire cultuur nr.1 maart 2013

Tekst: Selma Damsma

Foto: Ton van de Coevering (HKT-producties: drie kunstenaars die in en om Gouda docu's maken over Goudse kunstenaars, waaronder Inez Meter als dichteres).

Soms een bloemetje voor Malva

Het opgraven van de stoffelijke resten van de Chileense dichter en Nobelprijswinnaar Pablo Neruda leidt niet tot extra aandacht voor het graf van zijn dochttertje in Gouda. Malva Marina Reyes ligt op de Oude Begraafplaats aan de Vorstmanstraat.

Het graf van het meisje, dat tot haar dood op 9-jarige leeftijd in 1943 enkele jaren in Gouda in een pleeggezin woonde, wordt nog steeds netjes bijgehouden, zegt Ed van Rossum. Hij is voorzitter van de Stichting Oude Begraafplaats Gouda. 'Toen ik van het opgraven van haar vader hoorde, moest ik er wel aan denken. Maar nee, extra drukte is er niet. Vergeten is zij evenwel niet bij

het publiek. Als we open dag hebben, zijn er altijd wel mensen die speciaal vragen naar haar graf.' Pablo Neruda werd op 12 juli 1904 geboren in het Chileense dorp Parí. De later door de dictatuur

verbannen Chileen was getrouwd met de geen woord Spaans sprekende Nederlandse Maria Hagenaar. Dochter Malva Marina Reyes werd op 18 augustus 1934 in Madrid geboren toen Neruda daar een diplomatieke baan had voor zijn vaderland. Moeder en dochter vertrokken rond 1938 naar Nederland, na het uitbreken van de Spaanse burgeroorlog. Neruda en zijn vrouw waren toen al gescheiden. De moeder vestigde zich in Den Haag en de dochter kwam in een pleeggezin in Gouda terecht. Het kind was toen al ernstig ziek. Malva is met een waterhoofd geboren. Neruda heeft nooit naar zijn kind omgekeken. De moeder kwam haar elke maand opzoeken en geld brengen om in haar onderhoud te voorzien. Het meisje stierf op 2 maart 1943 en werd begraven op de algemene begraafplaats in Korte Akkeren. Haar moeder betaalde in 1973 nog voor 30 jaar de grafrechten. Hoewel de rechten verlopen zijn wordt het graf niet geruimd. In de jaren negentig werd het verwaarloosde graf herontdekt. Bij het graf op rij M van vak B werd een plaquette onthuld en in de St. Janskerk werd een symposium aan haar gewijd als onderdeel van het Gouds Cultuur Festival. Sindsdien is het stil geworden maar het graf van Malva wordt nog altijd netjes bijgehouden.

Onderzoek op het lichaam van Pablo Neruda moet uitwijzen of de dichter en Nobelprijswinnaar is overleden aan kanker of dat hij is vergiftigd, zoals zijn oud-chauffeur beweert. Neruda overleed nadat vriend en president Salvador Allende, in 1973, in een staatsgreep werd afgezet.

AD Groene Hart, 11 april 2013